

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

 доц. Світлана ПОПИЧЕНКО

ПРОГРАМА
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 012 Дошкільна освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Освітня програма: Дошкільна освіта

(заочна форма навчання)
(610з група)

Умань-2022

Пояснювальна записка

Програма кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 012 Дошкільна освіта освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти складена на основі навчальних програм фахових дисциплін: «Моніторинг якості дошкільної освіти», «Планування та управління в системі дошкільної освіти», «Психологія управління», «Методична робота в дошкільній освіті».

Основна мета кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 012 Дошкільна освіта – встановлення відповідності набутих здобувачами результатів навчання (компетентностей) вимогам освітньої програми, стандартів вищої освіти та Національної рамки кваліфікацій.

Відповідно до ОП «Дошкільна освіта» магістр дошкільної освіти повинен володіти такими фаховими компетентностями:

- здатність організувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій;
- здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти;
- здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами;
- готовність до організації фінансово-господарської діяльності закладів дошкільної освіти;
- здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти;
- здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості;
- здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками;
- здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики;
- здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці;
- здатність створювати та організувати ефективні комунікації управління;
- здатність аналізувати і структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;
- здатність до формування в дітей раннього мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності;

- здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності;

- здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна), діяльністю дітей раннього і дошкільного віку;

- здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

Результатами навчання передбачено набуття наступних умінь та навичок:

- критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні;

- впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу;

- встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів;

- аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності;

- організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії;

- здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини;

- знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти;

- виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень;

- застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики;

- володіти вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії;

- організовувати харчування, медичне обслуговування, оздоровлення дітей;

- уміти планувати та координувати фінансово-господарську діяльність закладів дошкільної освіти;

- організувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу з представниками різних професійних груп;

- розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти.

- аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти;
- володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку;
- враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
знань і вмінь студентів**

Сума балів за тестові завдання	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для кваліфікаційного екзамену	Характеристика відповідей студента
90-100	A	відмінно	Обсяг правильно розв'язаних завдань становить 90-100 %. Студент володіє уміннями і навичками розв'язування складних, нестандартних тестових завдань як обов'язкового так і підвищеного рівнів, демонструє розуміння змісту навчального матеріалу, Розв'язувані завдання правильні, обґрунтовані і раціональні.
82-89	B	дуже добре	Обсяг правильно розв'язаних завдань становить понад 82-89 %. У розв'язаних тестових завданнях зустрічаються окремі неточності і незначні помилки, які суттєво не впливають на правильність відповіді.
74-81	C	добре	Обсяг розв'язаних тестових завдань становить 74-81 %. Студент добре володіє уміннями і навичками розв'язування нескладних тестових завдань, демонструє розуміння змісту навчального матеріалу, знає властивості понять і вміє обґрунтовувати їх істинність, вміє логічно мислити, робити правильні умовиводи і судження.
64-73	D	достатньо	Обсяг розв'язаних тестових завдань становить 64-73 %. Студент задовільно володіє уміннями і навичками розв'язування нескладних тестових завдань. У відповідях на запитання тесту допускаються несуттєві недоліки та помилки.

60-63	E	задовільно	Обсяг розв'язаних тестових завдань становить 60-63 %. Відповіді на питання тесту носять фрагментарний характер, свідчать, що студент відтворює знання поверхово, на рівні запам'ятовування, не вміє застосовувати їх в змінених умовах, міркує шаблонно.
35-59	FX	незадовільно	Обсяг розв'язаних тестових завдань становить 35-59 %. У студента відсутні просторова уява, знання, вміння і навички для розв'язування поставлених завдань.
0-34	F	незадовільно	Обсяг розв'язаних тестових завдань становить менше 34 %. Студент не усвідомлює змісту запитань тесту, його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання або відсутня зовсім, не вміє міркувати.

СТРУКТУРА ОЦІНКИ

Тестові запитання від 1 до 100 мають чотири варіанти відповіді, серед яких лише одна правильна. Необхідно вибрати правильний варіант відповіді (а, б, в, г) та позначити її в бланку відповіді біля номера завдання.

Загальна оцінка за тестові запитання оцінюється за шкалою від 0 до 100 балів, де кожна правильна відповідь становить 1 бал. Загальний бал оцінювання рівня знань студента вираховується згідно кількості правильних відповідей.

ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Тема 1-2. Поняття про якість освітнього процесу

Поняття про якість. Якість освіти: поняття і підходи. Критерії якості освіти. Вимірювання якості. Відносність критеріїв оцінки якості освіти. Державний стандарт якості освіти.

Тема 3. Моніторинг якості освіти

Поняття про моніторинг. Освітній моніторинг. Рівні освітнього моніторингу. Вплив моніторингу на якість освіти. Основні напрями моніторингу якості освіти. Об'єкти моніторингу якості освіти.

Тема 4. Організація і проведення освітнього моніторингу дошкільної освіти

Види моніторингу. Функції моніторингу. Етапи проведення освітнього моніторингу. Функції організаторів та учасників моніторингу.

Тема 5. Нормативно-правова основа моніторингової діяльності

Базовий компонент дошкільної освіти України. Порядок державної атестації дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів. Положення про атестацію педагогічних працівників. Порядок державного інспектування навчальних закладів.

Тема 6. Підходи до діагностики якості освітнього процесу

Діагностика, її етапи. Критерії, показники та рівні оцінки якості освіти. Роль діагностики у моніторинговому дослідженні. Педагогічний експеримент.

Тема 7. Методи оцінки якості дошкільної освіти

Поняття про педагогічну кваліметрію. Сутність технології кваліметрії. Вагомість факторів. Поняття про експертну оцінку і її використання в дослідженнях якості освіти в ЗДО. Анкетування, тестування, спостереження як методи оцінки якості дошкільної освіти.

Тема 8. Моніторинг у маркетинговій діяльності ЗДО

Освітній маркетинг. СТЕП-аналіз. Алгоритм проведення маркетингового аналізу. Методи маркетингового аналізу.

Тема 9. Програма психолого-педагогічного дослідження

Поняття та функції програми психолого-педагогічного дослідження. Основні компоненти програми психолого-педагогічного дослідження. Основні вимоги до програми психолого-педагогічного дослідження. Загальне поняття про звіт. Звіт про моніторингове дослідження. Підготовка аналітичного звіту. Структура аналітичного звіту.

МЕТОДИЧНА РОБОТА В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Тема 1. Нормативно-правове регулювання методичної роботи в ЗДО

Мета, завдання та напрямки методичної роботи в ЗДО. Професіограма вихователя-методиста. Система управління методичною роботою. Принципи організації методичної роботи.

Тема 2. Методичний кабінет

Роль та функції центру методичної допомоги. Забезпечення методичного кабінету. Документація та планування діяльності вихователя-методиста. Діловий щоденник аналізу освітньо-виховного процесу.

Тема 3. Педагогічна рада як колективний орган управління навчальним закладом

Мета, завдання та функції педагогічної ради. Форми організації та проведення педагогічних рад. Методичні об'єднання для вихователів.

Тема 4. Зміст і форми методичної роботи з педагогами

Особливості роботи вихователя-методиста з педагогами закладу. Індивідуальні та колективні форми роботи з педагогічним колективом. Схема вивчення роботи педагога. Діагностика педагогічних кадрів. Рекомендації щодо проведення консультацій для педагога.

Тема 5. Система контролю за якістю освітнього процесу

Контроль як функція управління. Критерії оцінки та чинники результативності діяльності педагога. Об'єкти й акценти контролю. Причини управлінських невдач.

Тема 6. Особливості проведення контролю за освітньою діяльністю

Форми і види контролю. Загальні правила контролю. Алгоритм аналізу системи роботи педагога. Вимоги до висновків та пропозицій того, хто здійснює контроль. Оформлення результатів контролю.

Тема 7. Моніторинг якості результатів методичної роботи у закладі дошкільної освіти

Критерії оцінки результатів функціонування методичної роботи. Психологічні та навчальні критерії. Рівні функціонування методичної роботи як системи.

Тема 8. Науково-дослідна робота у ЗДО

Сутність структура та форми науково-дослідної роботи у ЗДО. Організація науково-дослідної роботи методистом. Диференціація системи підвищення педагогічної майстерності.

ПЛАНУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Поняття управління та педагогічного менеджменту, його функції та принципи

Менеджмент як наука, його об'єкт, предмет, мета. Сутність педагогічного менеджменту. Процес управління. Стилi керівництва та їх характеристика. Загальні принципи управління. Принципи педагогічного менеджменту.

Тема 2 Система управління освіти в Україні

Структура закладів дошкільної освіти, типи та види за формою власності. Нормативні акти, що регулюють діяльність ЗДО. Трудове законодавство як основа трудових стосунків у ЗДО. Проблеми та зміни в системі дошкільної освіти.

Тема 3. Навчальний заклад як об'єкт управління.

Вироблення і прийняття управлінських рішень. Принципи освітньої політики України. Державні органи управління системою дошкільної освіти. Функціональні обов'язки посадових осіб ЗДО. Структурні компоненти педагогічного процесу.

Тема 4. Управлінська діяльність керівника навчального закладу.

Роль та функції адміністратора в системі освіти. Управлінська культура менеджера дошкільної освіти як сукупність цінностей управління та педагогічних цінностей.

Тема 5. Підвищення кваліфікації та атестація педагогічних кадрів.

Аналіз результатів діагностичних досліджень атестаційних матеріалів. Діагностика особистості викладача і моніторинг його освітньої діяльності. Порядок атестації педагогічних і керівних кадрів. Педагогічна самоосвіта як індивідуальний процес підвищення кваліфікації.

Тема 6. Інноваційний підхід у педагогічного менеджменту.

Інновації в системі дошкільної освіти. Особливості освітнього закладу, який працює в інноваційному режимі. Методи інноваційного менеджменту в закладах дошкільної освіти. Інноваційний менеджмент як фактор суспільного прогресу.

ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

Тема 1. Психологія управління як галузь психологічної науки

Предмет і завдання психології управління. Психологія управління як галузь психологічної науки. Структура, функції та основні категорії психології управління.

Тема 2. Методи психології управління

Психологічні методи вивчення особистості в системі управління. Соціально-психологічні методи вивчення організації в структурі управління. Методи, спрямовані на розв'язання управлінських завдань і прийняття управлінських рішень.

Тема 3. Особистість у психології управління

Індивід, індивідуальність, особистість в управлінні. Теорії особистості та їх використання в управлінській практиці. Індивідуально-психологічні, психофізіологічні властивості особистості та їх урахування в системі управління. Особливості поведінки особистості у групі. Активність особистості як форма вияву її індивідуальності, творчості та професіоналізму.

Тема 4. Керівник (лідер) як об'єкт психологічного дослідження

Керівник, як об'єкт психологічного дослідження. Управлінська компетентність. Вимоги до особистості керівника.

Тема 5. Формування соціально-психологічного клімату в організації

Вплив групової динаміки на стабільність виробничого колективу. Діагностика соціально-психологічного клімату в трудовому колективі. Основні фактори, які впливають на стан соціально-психологічного клімату в колективі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Крутій К. Л. Планування роботи сучасного дошкільного навчального закладу: поняття, особливості, умови ефективної реалізації. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС.ЛТД», 2005. 208с
2. Низковська О. Типове положення про методичний кабінет дошкільного навчального закладу – очікуваний документ для методичної служби ДНЗ. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2011. №1. С. 4–13.
3. Планування і управління в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для підготовки студентів зі спеціальності 012 Дошкільна освіта / Укладач Валентина Миколаївна Кушнір. Умань: ВПЦ «Візаві».- 2019.- 177 с.
4. Психологія управління : навч. посіб. / Р. А. Калениченко [та ін.] ; за заг. ред. Р. А. Калениченка, О. Г. Льовкіної ; Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т держ. фіск. служби України, 2019. 255 с.
5. Скрипник Н. І. Методична робота в дошкільній освіті : навчально-методичний посібник / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, ф-т дошкільної та спец. Освіти. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 108 с.
6. Управління персоналом : підручник / О. М. Шубалий, Н. Т. Рудь, А. І. Гордійчук, І. В. Шубала, М. І. Дзямучич, О. В. Потьомкіна, О. В. Середа; за заг. ред. О. М. Шубалого. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2018. 404 с.
7. Ходаківський Є. І. Психологія управління: навч. посібник. 5-те вид. перероб. та доп. / Є.І. Ходаківський, Ю. В. Богоявленська, Т. П. Грабар. – К.: Центр учбової літератури, 2018. 492 с.
8. Швайка Л. А. Методична робота в ДНЗ. Х.: Вид. група «Основа», 2017. 304 с.
9. Шкільняк М. М., Овсянюк-Бердадіна О.Ф., Крисько Ж.Л., Демків І.О. Менеджмент: Навчальний посібник. Тернопіль: Крок, 2019. 252 с.

Програму випускного екзамену схвалено на засіданні кафедри психології та педагогіки розвитку дитини протокол № 3 від 29.09.2022 р.

Завідувач кафедри

Людмила ІЩЕНКО

Програму випускного екзамену погоджено навчально-методичною радою факультету дошкільної та спеціальної освіти протокол № 2 від 19.10.2022 р.

Голова ради

Ольга БУТЕНКО